

Reisverslag Extremadura en Gredos

Spanje op zijn mooist!

27 april tot en met 4 mei 2019

Inleiding

Voor u ligt het reisverslag van de door Inezia Tours georganiseerde reis naar Extremadura en Gredos. Deze reis door de bijzondere landschappen en vogelrijke regio's van Spanje kende vele hoogtepunten. Onze lokale gids wist ons steeds opnieuw mee te nemen naar locaties met een adembenemend uitzicht of net die ene bijzondere soort. Van onze 'dagelijkse Hop' tot de *one and only* waarneming van de Citroensijs, iedere dag bracht nieuwe verrassingen. En vaak in hoog tempo: zo stonden we gebiologeerd te kijken naar een foeragerende Waterspreeuw of er roept iemand Ortolaan, wijzend op een vogel nog geen vijf meter bij ons vandaan. En dat alles in een context waar over iedere stip een Spaanse Keizerarend kan zijn, in iedere struik een Nachtegaal, Westelijke Baardgrasmus of Kleine Zwartkop zich kan verstoppen en onder elke steen een fraaie Parelhagedis kan schuilen. Al met al goed voor een mooie soortenlijst met 138 vogels, 9 reptielen & amfibieën, 8 zoogdieren en de nodige insecten.

Het moge duidelijk zijn, we hebben genoten. Niet alleen van Spanje op zijn mooist, maar ook van de maaltijden, goede gesprekken over geschiedenis en Spaanse politiek, over duurzaamheid en vorming van het land. Dankzij ieders bijdrage is deze reis onvergetelijk geworden. Niet in de laatste plaats komt dit mooi tot uitdrukking in de door deelnemers zelf opgestelde dagverslagen die hieronder zijn weergegeven.

Hartelijke groet, uw reisleiders,

Kees Woutersen en Jaap Gijsbertsen

Foto Nico Koeman

Dag 1:

27 april 2019

Van Schiphol naar Torrejon el Rubio

Jaap, met hoed, wachtte ons op in de vertrekhal en los van elkaar kwamen we aan bij de boarding van het vliegtuig. Pas in Madrid, na een voorspoedig verlopende reis, gestart met regen en geëindigd om half tien in de stralende zon, stond Kees ons op te wachten. Daar maakten we echt kennis met elkaar.

Op het busstation, waar we meteen al verrast werden door Zwarte Wouwen hoog in de lucht, door spreeuwen, die “hier alleen maar Zwarte Spreeuwen zijn” (uitspraak van Kees), wachtten we op de shuttlebus die ons naar onze vervoermiddelen zou brengen: een bus en de auto van Kees.

Van Madrid via koffiestop, Embalse Arrocampo, Jaraicejo naar Torrejon el Rubio: de koffiestop leverde ons verse koffie, Dodaars, Steltkluut en Vale Gieren. De eerste officiële stop na 150 kilometer, bij een stuwmeer (Embalse) en kerncentrale, bracht ons mooie stilte, met zwaluwen, Cetti's Zanger, veel Ooievaars in de lucht, Purperreiger (met herinneringen aan het Naardermeer), een vliegende Kwak en Koereigers. Een Buidelmees, met zijn nog onvoltooide nest, hield onze aandacht lange tijd vast evenals de Lachsterns op een dam met in beeld tegelijkertijd de koepel van de kerncentrale. Dit stuwmeer met koelwater van de centrale levert veel op aan vogels!

Vervolgens reden we door het oude landschap van eindeloze rijen steeneiken en kurkeiken en nadat we uitgestapt waren zagen we Blauwe Eksters, foeragerend op de grond, een Hop in de verte en hoorden we de Koekoek. Tijdens het rijden zagen we al veel vogels op het land en in de lucht. Het leidde af van het verkeer, maar leverde een langere vogellijst op.

We eindigden, zoals afgesproken, bij Hotel Carvajal in Torrejon el Rubio, waar de kamers werden verdeeld; een deel van de groep sliep in het hotel en het andere deel in kamers elders. We betrokken de slaapkamers en spraken af weer bijeen te komen op het terras.

Om acht uur bogen we ons, zoals altijd de volgende dagen, over de dag-soortenlijst Spanje en maakten we afspraken over verslaglegging door eenieder van de verschillende dagen en over de indeling van de komende dagen. Na afloop vertelden we om de beurt iets over onze eerste ervaringen met vogels, wat een leuk beeld gaf van de achtergrond van onze reisgenoten en begeleiders. Tijdens het diner, dat om negen uur werd opgediend, hadden we op die manier mooie aanknopingspunten voor gesprekken.

Kortom een verrassende eerste dag, met voor een enkeling nog een wandeling naar 'de brug'. Onderweg zagen we muurkekko's op de muren van huizen en bij de brug gaven Spaanse Groene Kikkers, Zuidelijke Boomkikkers en natuurlijk Nachtegalen samen een prachtig concert.

Marijke Karsten

Foto Antoinette van Oosten

Day 2:

28 April 2019

This day's travelling was from Torrejon El Rubio to Santa Marta de Magasca to Trujillo and back to Torrejon El Rubio

The first thing to note was the complete change of scenery from day 1. Day 1 was in Dehesa country, densely tree populated whereas day 2 was in Steppe country, much more open. The first area where we stopped

several times provided opportunities for many bird of prey sightings. At the second of these stops we also saw a group of eight Great Bustards, (Grote Trap).

After lunch in a shady grove we proceeded along the CC-99. We could never be accused of speeding along this road as every telegraph / electricity pole had a bird box attached and many were occupied, so we slowed or stopped at each, making the journey along this road slow but interesting.

We eventually turned off the CC-99 and went to a hide. The activity on the non-viewing side of the hide was much more interesting, including a Hoopoe (Hop).

We returned to the CC-99 and proceeded to Trujillo, an old historic town with a castle, several churches and a nice plaza. Every single tower in the town was occupied by storks (Ooievaars) and stork nests some of quite a large size. After a beverage stop in the main square of Trujillo we returned to Torrejon El Rubio.

The non-birding highlight of the day was that at one of the stops we saw an Otter.

Brian Perry

Tekening Martin Heinen

Dag 3:

29 april 2019

Parque Nacional Monfragüe

Na achtereenvolgens de ochtendwandeling met Kleine Zwartkop en het ontbijt met cafe con leche kon deze vogeldag echt beginnen. Op het programma stond 'de gierenrots'.

Een bestemming waar met enige gretigheid naar werd uitgekeken. Maar omdat er toch warmte en thermiek nodig zijn voordat de gieren in beweging komen, werd er eerst een korte wandeling langs een riviertje gemaakt. De Wielewaal werd gehoord en de IJsvogel gezien. Ook de Koolmees werd gehoord. Er werd nog

even gedacht aan de Iberische ondersoort, die een strikje in plaats van een stropdasje heeft, maar besloten werd dat het toch de normale Europese was.

Bij de gierenrots aangekomen bleek dat het kijken naar gieren een populaire hobby is. Aan de rivierkant tegenover de gierenrots waren genoeg parkeerplekken, loopbruggen en plankieren aangebracht om honderden kijkers te faciliteren. Maar vandaag bleef dat beperkt tot enkele tientallen. En er was genoeg te zien.

Genegeerd door de vele Vale Gieren gaven twee Zwarte Ooievaars een demonstratie synchroon vliegen. Tegenover ons zat een Zwarte Ooievaar op zijn nest de broedtijd van vijf weken uit te zitten. Grijze Gors en Blauwe Rotslijster lieten zich heel goed zien. In de lucht Zwarte Wouwen en een Aasgier. Een Zwarte Roodstaart stond mooi zwart en rood te zijn. Verschillende zwaluwsoorten vlogen rond en het 'gepruutpruutpruut' van Bijeneters was te horen. Om even tot rust te komen na al dit vogelgeweld werd eerst maar eens in een dorpje de dagelijkse cafe con leche genuttigd. Dit ritueel werd helaas verstoord door een vlucht Alpengierzwaluwen.

Ook vandaag was de lunchplek weer top. Een picknickplek tegenover een rots met wat gieren en boven een stuwmeer met veel grote karpers en een zwemmend Edelhert. Dat hert kroop later op de kant waar hij tegen de stenen bijna onzichtbaar was. De karpers bleven in het water. Een Nachtegaal zorgde voor de muzikale omlijsting en een Oeverloper en Grote Gele Kwikstaart voor wat opwinding. Daarna door naar de mirador (kijkpunt) die het tweede hoogtepunt van de dag op moest leveren: de Spaanse Keizerarend. Daar aangekomen werden de telescopen geïnstalleerd en het wachten kon beginnen. Vale Gieren, Bijeneters en een Blauwe Rotslijster hielpen de tijd te doden. En na een uurtje geduld:

jawel hoor, daar wassie: de Spaanse Keizerarend. En geen zwarte stip maar duidelijk herkenbaar, de karakteristieke witte vleugelvoerrand kon heel goed worden gezien.

En na 30 seconden was hij weer weg. Je zal maar iets te lang je ogen dicht doen... De wandeling vanaf de mirador langs de weg naar beneden leverde voor de vlindersaaiers onder ons een derde hoogtepunt: een Spaanse Pijpbloemvlinder. De niet-vlindersaaiers moesten het doen met het nest van een Blauwe Ekster. Een lange aflopende wandeling impliceert een minstens even lange oplopende wandeling maar Kees en Jaap vatten hun faciliterende rol serieus op. Ze lieten ons in de schaduw achter en haalden de auto's.

De laatste stop van de dag was bij de brug over de Taag waaronder je heerlijk koel zat. Want het was pittig warm vandaag.

Onder een kant van de brug zaten zeker 500 Huiszwaluwnesten. Een blik op de andere kant van de brug maakte duidelijk waarom hij niet scheef stond. Daar zaten er nog eens 500. Een Huiszwaluwnest is in Spanje wel geen bijzondere aanblik maar de hoeveelheid nesten maakte dit tot een mooie afsluiting van deze vogeldag.

René Mastwijk

Dag 4:

30 april 2019

Via Cáceres naar Sierra de Fuentes, Boutijo en Embasso de Talavan

Vandaag om ca. 9:00 uur vertrekken we met de Renault-bus voor een vogelexcursie via Cáceres naar het zuiden in de Extremadura op zoek naar de Grijze Wouw en zandhoendersoorten in de steppeachtige gebieden. Maar wat is een reisgids zonder verrekijker, dus rechtsomkeert en bij terugkomst lag de kijker van Jaap nog onaangeroerd op het betonnen muurtje op het pleintje bij het hotel. Wat een eerlijke mensen of was het nog vroeg? Bij onze eerste stop langs de weg van de Ex 390 met parasoldenners met Ooievaarsnesten, Turkse Tortel en Spaanse Mus, maar niet de verwachte Grijze Wouw.

Bij onze tweede stop met uitzicht op de brug over de Rio Almonte zagen we Alpengierzwaluw, Hop en Bijeneters. Onderweg langs de weg veel onbewoonde kasten voor de Scharrelaar, slechts één Scharrelaar op de elektriciteitsdraad. Enige dagen eerder op een andere plek was dat wel anders met veel Scharrelaars bij de nestkasten. Tenslotte door de stad Cáceres richting Sierra de Fuentes en het uitgestrekte steppengebied van ca. 40 km tot aan de stad Trujillo. Waarnemingen van o.a. Zwarte Wouw, Dodaars op diverse veedrinkplassen, Grote Trap, Steltkluut, Paapje, Grauwe Kiekendief, Dwergarend, Hoppen, Graszanger en ook Parelhagedis.

Rond 12:30 uur een pauze in het dorpje Torrearcaz met heerlijke koffie en muffins. Maar het toetje tijdens de koffie waren de negen overvliegende Vale Gieren en een Monniksgier. Na de koffie zijn we doorgereden naar een parkachtig landschap in de buurt van Boutijo met koeien en schapen voorzien van bellen, wat een orkest. Langs de kabbelende rivier bij een kleine kapel onder de steeneiken de meegebrachte lunch genuttigd. Na de lunch een rustige wandeling in deze mooie omgeving waarbij we ons afvroegen hoe vroeger de waterhuishouding hier was ingericht. Na het volgen van de voormalige beddingen in het landschap kwamen we ten slotte uit bij de restanten van een voormalige watermolen en vlak daarbij een oude Romaanse brug. Onderweg o.a. een zingende Roodkopklauwier en een Iberische Haas. Vanuit dit gebied weer langzaam naar de bewoonde wereld en uiteindelijk via de A58 snelweg weer terug via de stad Cáceres met onderweg nog Westelijke Blonde Tapuit en bij een stop bij Embasso de Talavan o.a. Torenvalk bij kast, paar Bruine Kiekendieven en Graszanger.

Op het laatste stuk terugweg de laatste stop op dezelfde plek bij de parasoldennen, waar we 's morgens waren gestart. Wederom zoeken naar de Grijsze Wouw maar het wil vandaag niet lukken om deze soort te spotten. Wel een wijds uitzicht over een heel mooi glooiend landschap dat door sommigen van ons als enigszins meditatief werd aangemerkt. Naast een juveniele Keizerarend op grote afstand nog een leuk tafereeltje dat zich voor onze ogen afspeelde: een Blauwe Ekster is zo slim om de Huismussen, die onder de nesten van de Ooievaarsnesten hun eigen nesten hadden, te verrassen en een ei uit een mussennest wist te bemachtigen. Even verderop zat deze ekster tussen het struikgewas heerlijk de inhoud van dit ei op te peuzelen. Zo gaat dat in de natuur als je even niet goed oplet.

Zo kwamen we ten slotte na een lange mooie dag en bijna 190 gereden kilometers om ca. 18:00 uur weer bij ons hotel zonder de Grijsze Wouw en de Witbuikzandhoenders. Misschien maar goed ook omdat Martin deze dag niet mee kon en hij er anders flink de pest over in zou hebben gehad.

Gerrit de Jong

Dag 5:

1 mei 2019

Naar Santa Marta, Aldeadelobispo en Rio Almonte

Na een warme dag (29 °C), met als slotstuk de halve finale Tottenham Hotspur – Ajax (0-1), werd besloten om deze dag één uur vroeger te starten met ons ontbijt, om 7:00 uur. We gingen naar de steppen net als dag 1, op zoek naar de trappen, zandhoenders en om een oplossing te vinden voor het 'leeuweriken-probleem' tussen onze gidsen Kees en Jaap, in wezen een generatieprobleem waar wij in meegezogen werden.

Via de Rio Almonte reden we naar een vlak kaal land met wat koeien, waar Marijke direct de eerste Grote Trap spotte. Maar spoedig zagen we meerdere Grote Trappen trots stappend met hun staart omhoog. Ook de Kleine Trap zagen we sluipend door het gras. Prachtige waarnemingen. Daarna klonken de kenmerkende geluiden van de Witbuikzandhoenders die met hun puntige staarten en vleugels over ons heen vlogen. Dit alles had zoveel energie gekost dat de coffeïneverslaafden meteen weg wilden. Intussen werd duidelijk dat René en Nico niet eerder naar het hotel terug wilden als de Hop niet was gezien: 'Want de Hop niet gezien, is een dag niet geleefd'.

De discussie Kuifleeuwerik versus Theklaleeuwerik werd ook steeds beangstigender. Zelfs juveniele leeuweriken werden er bij betrokken. Hoe moest dit aflopen? De Tirion vogelgids en de ANWB vogelgids moesten het ontgelden. Snavelvorm, kuiflengtes, streepjes op de zijkant, de gidsen kwamen er niet uit, en wij helemaal niet. Vlug weg naar een afslag bij Los Cerales waar de Iberische Klapetekster met zijn zwarte oogstreep en grijsroze buik werd gespot.

Eindelijk was er koffie in Santa Marta, met een groepsfoto op het terras tegenover het gemeentehuis en mooie sinaasappelbomen. Onderweg naar een natuurcentrum in El Tenado werd de Iberische Haas en een Algerijnse Zandhagedis waargenomen. Het was warm, ca 28°C.

Op een mooie plek onder de bomen aten we onze lunchpakketten totdat de Spaanse landeigenaar (of zijn bediende) ons vriendelijk doch dwingend meedeelde dat het toegangshek dicht ging.

Dus pakten we alles maar in en reden naar de Rio Almonte waar de groep zich splitste in een deel dat ging wandelen langs de rivier (zingende Grote Karekiet) en een deel dat ging zitten onder de pilaren van de brug (zingende Nachtegaal) met waterranonkel in de rivier.

Rond 16:00 uur waren we weer terug in ons hotel. De Hop hebben we niet gezien, dus was het eigenlijk een 'hoppeloze' dag.

Nico Koeman

Foto Kees Woutersen

Dag 6:

2 mei 2019

Van Torrejon el Rubio via kasteel Monfragüe naar Hoyos del Espina (Gredos)

Geen gezamenlijke vogelexcursie vandaag vóór het ontbijt. Nog geen Hop gehoord! Na het ontbijt zorgt iedereen dat zijn koffer bij de bus komt te staan. Om goed 9 uur kunnen we vertrekken, met een compliment van Jaap voor onze discipline. We rijden naar het Nationaal Park Monfragüe. Bus en auto worden deze keer op een parkeerplaats geparkeerd aan de voet van de berg waarop het kasteel staat. Ieder loopt in zijn eigen tempo naar boven via de weg, een aantal mensen maakt nog een omweg via een pad. We zien het kasteel boven op de berg liggen. Onder het lopen horen c.q. zien we Grauwe Gors, Zwarte Wouw, Koolmees, Kleine Zwartkop, Europese Kanarie, Merel, Vink en Winterkoning. Gaspeldoorn bloeit in de berm, wilde olijfbomen.

Om 10 uur zijn we boven (480 m) en hebben we zicht op de Salto del Gitano, ofwel de gierenrots die we kennen van afgelopen maandag, op de Taag en op het plaatsje Serradilla. Een vrouw komt me met een rood paspoort in haar hand in het Engels vragen of ik Marijke Petronella ben, nee. Wat blijkt: Marijkes paspoort is (gelukkig) op het pad gevonden, zonder dat Marijke zich bewust was van het verlies!

Helenius geeft uitleg over de geologische ontwikkeling van het gebergte hier. Een Monniksgier vliegt maar iets hoger dan wij staan over ons heen. Op de terugweg vormt de rotswand een zoekplaatje: hoe langer je kijkt des te meer Vale Gieren ontdek je, in totaal tien stuks. Een Zwarte Ooievaar en twee Raven vliegen over. Terug op de parkeerplaats genieten er mensen van hun meegebrachte Hollandse krentenbollen.

Om 11:35 uur rijden we richting Plasencia en zien we weer windmolens staan op de kam van de bergen. Een Dwergarend wordt gespot. In een café bij een camping drinken we de voor sommigen niet te ontberen koffie. Om 12:30 uur rijden we weer verder, langs Plasencia richting Valle de Jerte en Ávila, een mooie weg in een smal dal met aan weerszijden hoge bergen. Valle de Jerte is het dal van de kersen; door middel van muurtjes van keien zijn er aan beide kanten terrassen gemaakt voor talrijke kersenbomen.

In Cabazuela del Valle maken we een stop in de hoop in het snelstromende water van de Jerte een

Waterspreeuw te ontdekken. Dat is ons niet gegund, wel zien we twee Grote Gele Kwikstaarten en één Witte Kwikstaart. Een Cetti's Zanger laat hard zijn riedeltje horen. En ook daar vliegt een Dwergarend over. Het is niet te geloven maar we zitten hier al 15 meter hoger dan bij het kasteel vanmorgen. We eten hier onze lekkere lunchpakketten op en rijden om 14:10 uur weer door, door het plaatsje Jerte en door Tornavacas: de grensplaats tussen Extremadura en Castilla y Leon, tevens waterscheiding. Hierna zien we bloeiende meidoorns, esdoorns, haagbeuken, eiken, vlieren, paardenkastanje, bloeiende sering en adelaarsvarens, duidelijk een ander biotoop. Op de hoogte van 1280 meter bij de pas Puerto de Tornavacas stappen we uit. We zien en horen van alles: Vuurgoudhaan, Nachtegaal, Pimpelmees, Zwartkop, Roodborsttapuit, Vale Gier, Merel, Roodborst en Grasmus. Een orchidee wordt aan de hand van een doorgestuurde foto van Kees door een kennis van hem op naam gebracht: Mannetjesorchis.

Om 15:40 uur gaan we weer op weg, we rijden Gredos binnen. Jaap geeft me de gelegenheid om even op een verscholen plekje in de natuur naar de wc te gaan. In El Barco del Ávila lopen we langs het water. Martin helpt me om ook de voor mij qua naam onbekende planten op naam te brengen. Schaatsenrijders maken grote schaduwen in het water. Op de rand onder de brug zitten Rotszwaluwen. Kees ontdekt een Lacerta schreiberi, een Smaragdhagedis; hij laat zich goed bewonderen. Na even zoeken naar de ingang gaan we de ruïne van het Castillo de Valdecorneja binnen.

Koffiepauze houden we in de bar Los Rozales. Bij het weggaan hoort Jaap vleermuizen onder het dak: Schreibern Vleermuizen ofwel Langvleugelvleermuizen. Deze trekken vanuit Frankrijk en Noord-Spanje naar Zuid-Spanje. Om 18:30 rijden we Hoyos del Espina binnen, waar ons nieuwe hotel staat: Centro Turismo Rural Alto Gredos.

Antoinette van Oosten

Dag 7:

3 mei 2019

Reserva Nacional de Gredos

Alweer een prachtige, zonnige dag. Nadat de matineuzen onder ons de eerste Kruisbekken hebben waargenomen en het kwik tegen de nul is aangelopen, treffen we elkaar bij het ontbijt, deze keer een goed verzorgd ontbijtbuffet. Een bezoek aan het berglandschap van de Sierra de Gredos staat op het programma.

De eerste stop is bij de Arroyo de Tormes, een snelstromende, heldere beek even buiten het dorp in een bos van grove den met ondergroei van gras en kruiden. Een Gele Kwikstaart bij het water, een zingende Roodborst in de top van een boom, Zwarte Mezen, Boomklevers, Boomkruipers, Goudhaantjes, een Zanglijster en een Bonte Vliegenvanger trekken de aandacht. Bij het water groeien Dotterbloemen.

De weg slingert omhoog naar open gebied met ommuurde weiden in de dalbodems en verwilderend grasland op de hellingen, stop 2. We worden verrast door twee Ortolanen, een Grijze Gors en zeer lichtgekleurde Tapuiten die kenmerkend zijn voor dit deel van Europa.

We passeren de slagboom, die toegang geeft tot de weg die verder omhoog leidt naar La Plataforma. Tijdens een korte stop langs de route en een blik op de stenige, met struiken begroeide helling die naar de beek onder ons leidt, zien we niet alleen een Grijze Gors, maar ook een grijs vogeltje met zwarte kop. Voor een Kleine Zwartkop lijkt hij te groot en ook is de kenmerkende rode oogring niet gezien, maar anderzijds ontbreken duidelijke kenmerken van een Orpheus grasmus. Het raadsel wordt niet opgelost.

De weg eindigt op La Plataforma, een parkeerplaats op 1770 meter. Deze loopt al aardig vol, het is tenslotte mooi weer en een lang weekend in Spanje. Langs een met grote platte stenen geplaveid pad verder omhoog. Langs de beek onder ons scharrelt een Waterspreeuw, op een steen naast het pad zit een Smaragdhagedis, een Heggenmus zingt op een rotsblok boven het pad. Hoog boven ons aan de top van de stenige helling lopen ten minste negen jonge Steenbokken. Dan opent het dal zich en komen we aan op Llano de Barbedillo, een relatief vlak, grazig gebied op ongeveer 2000 meter hoogte, waar verschillende dalen samenkomen. Door gletsjers gepolijst graniet vormt lange ruggen in het landschap, overal liggen grote rotsblokken die door het ijs zijn meegedragen en achtergelaten.

Met enige oefening zijn de zijmorenen van de voormalige gletsjers herkenbaar en hier en daar de min of meer verticale dalwanden, gevormd door de schurende werking van het ijs. Scherp gesneden kammen en toppen en gletsjerkommen die we kennen van de Alpen kunnen we vanaf hier niet zien. Zij gaan schuil achter de lagere, afgeronde kammen voor ons. Hoger op de hellingen ligt sneeuw.

We gebruiken de lunch bij een hut en worden daar opnieuw verrast door een Ortolaan op een paar meter afstand en een Rode Rotslijster, die ons in alle rust de tijd gunt om hem van vlakbij goed te bekijken. Boven ons voeren Veldleeuweriken hun dansje uit, een Zwarte Wouw vliegt over en van ver boven ons kijkt een volwassen Steenbok op ons neer. René maakt er een prachtige foto van. Die kan zo op de kalender! Verderop graast er nog een op een helling. Een korte struintocht door het gebied levert nog twee soorten wilde narcissen op, dotterbloemen en fraaie geelsterren of een gele steenbreek. Daar zijn we niet uit.

Terug naar de parkeerplaats, waar tot genoegen van Kees intussen een koffietentje is geopend. Daarna terug naar Hoyos de Espino en voor het toetje door naar de Parador de Gredos, een tot hotel verbouwde, voormalige kazerne. Het toetje bestaat uit een speurtocht naar de Citroenkanarie, die zich in het naaldbos onder het hotel moet bevinden. Een Europese Kanarie, een Bergfluit, Zwarte Mezen, een overvliegende Groene Specht, maar de beoogde Citroenkanarie blijft voor de meesten verborgen. Alleen Antoinette en Kees zien hem in een flits voorbij komen. Helaas.

Als troost laat Kees 's avonds na de vis een geelgroen likeurtje aanrukken, zodat we in elk geval toch de kleur en het zoet van het vogelaarsleven kunnen ervaren. Maar er is nog hoop, zie daarvoor dag 8!

Helenius Rogaar

Dag 8:

4 mei 2019

Van de Gredos via Madrid weer naar huis

Na een gezellige napraat-avond in het restaurant gaat op onze kamer op 4 mei om 7:00 uur de wekker. We staan op, de laatste spullen worden in de koffer gedaan en Gerrit en ik besluiten om ook de hoge wandelschoenen maar in de koffer te stoppen. We hoeven dan bij de douane niet nogmaals deze schoenen uit en weer aan te doen.

Voor de laatste keer krijgen we ontbijt met geroosterd brood, sap en koffie. Ik kijk het restaurant rond en mijn oog valt op de rij posters van muzikale grootheden boven de bar, die blijkbaar hier in de Gredos een concert hebben gegeven en wellicht in ons hotel hebben geslapen en ontbeten: Deep Purple, Sting en Mark Knopfler. Wat een feest moet dat zijn geweest.

Gisteren is met meerderheid van stemmen besloten om nogmaals naar het terrein van de Parador te gaan om de Citroenkanarie te gaan zoeken. We vertrekken om 9:00 uur en hebben volgens Kees twee uur de tijd om de vogel te vinden, dan moeten we verder; hij wil ruim op tijd op het vliegveld zijn. We wandelen net als gisteren door het gevarieerde naaldbos met open plekken en luisteren aandachtig naar de vogelgeluiden. Groene Specht, Grote Bonte Specht, Bergfluit, Zwartkop en talrijke Zwarte Mezen laten zich horen. Plotseling klinkt een roepje dat lijkt op dat van een roofvogel of specht. Het wordt gedetermineerd als dat van een Sperwer, nee een Draaihal. Een check op de geluidenapp maakt er een 'voorlopige Draaihal' van, totdat Helenius en anderen een Boomvalk in het vizier hebben, die het geluid heeft gemaakt. Een nieuwe soort voor de lijst, prachtig, maar we kwamen voor die andere felbegeerde...

Hoewel vele bosranden en open plekken zijn gecheckt, leek het ons niet te gaan lukken om de Citroenkanarie als soort bij te kunnen schrijven. Net voor 11:00 uur was het dan toch raak! Twee vogels vlogen uit de bomen, werden even gespot en bleken te zijn geland op het pad bij het gebouw van de Parador om daar rustig te foerageren. Man en vrouw Citroenkanarie zijn op een paar meter afstand voor iedereen zichtbaar, het geluk was met ons. Wat een waardige afsluiter van de Gredos en van onze reis.

Vervolgens reizen we verder naar het oosten, langs Avila met de prachtige oude stadsmuren. Onderweg zien we Zwarte en Rode Wouwen, Ooievaars en Torenvalken. Bij een stop bij het wegrestaurant La Pausa kunnen we Monniksgier, Vale Gier, Huismus, Ekster en Turkse Tortel observeren tijdens het koffiedrinken.

Op circa 16 minuten rijden van Madrid doemen ineens vier hoge, moderne torens op in de skyline van deze grote stad. Dit beeld treft me als een mokerslag. Het besef dat deze geweldige vogelreis ten einde komt, maakt dat ook mijn medereizigers in Kees' auto stiller worden. Een poosje later zijn ook de te volgen bordjes 'Aeroporto' zichtbaar en voor we het weten staan we in de rij om de ruimbagage in te checken, bij de beveiliging (mijn pakjes chocomel en appelsap worden door de beamtbe uit de rugzak gevist...) en wachten we op het aan boord gaan. Nog even samen wat drinken en de lijst doornemen: in totaal hebben we 130 vogelsoorten gezien en/of gehoord, een mooi aantal.

Op Schiphol staan we stil bij de Nationale Dodenherdenking, indrukwekkend. Na een laatste handdruk en een hartelijke groet gaan we ieder onze eigen weg naar onze vertrouwde omgeving, omringd door de mensen en de vogels die ons lief zijn.

Na al 10 jaar het boek 'De vlucht van de kraanvogels' in mijn bezit te hebben, kan ik zeggen dat ik in de Extremadura ben geweest en de vogels heb gezien die daarin zijn getekend en geschilderd. Dank voor de mooie week allemaal!

"You must have the bird in your heart before you can find it in the bush" (John Burroughs, 1908)

Martin Heinen

Dag-soortenlijst Spanje

VOGELS	Za.	Zo.	Ma.	Di.	Wo.	Do.	Vr.	Za.
Soort	1	2	3	4	5	6	7	8
<i>Dagtotaal (138)</i>	<i>70</i>	<i>61</i>	<i>59</i>	<i>69</i>	<i>56</i>	<i>60</i>	<i>64</i>	<i>55</i>
Dodaars	x	x		x	x			
Aalscholver	x				x			
Woudaapje	x							
Koereiger	x							
Kleine Zilverreiger	x							
Grote Zilverreiger	x			x				
Kwak	x							
Blauwe Reiger	x		x	x	x	x		
Purperreiger	x							
Ooievaar	x	x	x	x	x	x	x	x
Zwarte Ooievaar			x			x	x	
Lepelaar	x							
Wilde Eend	x	x		x	x	x		
Krakeend		x						
Zwarte Wouw	x	x	x	x	x	x	x	x
Rode Wouw	x	x	x	x	x			x
Aasgier			x	x		x		
Monniksgier	x	x	x	x	x	x	x	x
Vale Gier	x	x	x	x	x	x	x	x
Slangenarend		x	x			x		

Grauwe Kiekendief		x		x				
Bruine Kiekendief	x			x				x
Buizerd	x	x		x	x			x
Spaanse Keizerarend			x	x				
Dwergarend	x	x		x	x			x
Slechtvalk			x			x		
Boomvalk								x
Torenvalk	x	x		x				x
Kleine Torenvalk		x			x			
Rode Patrijs	x	x	x					
Waterral				x				
Waterhoen	x			x		x		
Meerkoet	x					x		
Purperkoet	x							
Kleine Trap					x			
Grote Trap		x		x	x			
Steltkluit	x	x		x				
Griel					x			
Kleine Plevier				x	x			
Oeverloper	x		x			x		
Geelpootmeeuw	x							
Lachstern	x							
Witbuikzandhoen					x			
Houtduif	x	x	x	x	x	x	x	x
Turkse Tortel	x	x	x	x	x	x	x	x
Zomertortel		x						
Koekoek	x	x	x	x	x	x	x	x
Steenuil		x						
Gierzwaluw	x	x	x	x	x	x		x
Vale Gierzwaluw		x						
Alpengierzwaluw			x	x				
IJsvogel	x		x	x				
Bijeneter	x	x	x	x	x	x	x	
Scharrelaar		x		x				
Hop	x	x	x	x	x	x		x
Groene Specht							x	x
Grote Bonte Specht							x	x
Draaihals		x	x					
Veldleeuwerik							x	
Kuifleeuwerik	x	x	x	x	x			
Theklaleeuwerik		x	x	x	x			
Kortteenleeuwerik		x						
Kalanderleeuwerik		x		x	x			
Rotszwaluw		x	x	x	x	x	x	x
Oeverzwaluw	x							
Roodstuitzwaluw	x	x	x	x	x	x	x	
Boerenzwaluw	x	x	x	x	x	x	x	x

Huiszwaluw	x	x	x	x	x	x	x	x
Waterpieper							x	
Witte Kwikstaart		x	x	x	x	x	x	x
Grote Gele Kwikstaart			x			x	x	
Gele Kwikstaart							x	x
Waterspreeuw							x	
Winterkoning			x			x	x	x
Heggenus							x	
Roodborst			x			x	x	x
Nachtegaal	x		x	x	x	x		
Gekraagde roodstaart							x	x
Zwarte Roodstaart	x	x	x	x	x	x	x	x
Paapje				x				
Roodborsttapuit	x	x	x	x	x	x	x	
Tapuit		x					x	x
Blonde Tapuit				x	x	x		
Rode Rotslijster							x	
Blauwe Rotslijster			x	x			x	
Merel	x	x	x	x	x	x	x	x
Zanglijster							x	
Grote Lijster	x	x		x			x	
Snor	x							
Graszanger	x	x		x	x			
Cetti's Zanger	x	x	x	x	x	x		
Grote Karekiet	x			x	x	x		
Kleine Karekiet	x			x				
Grasmus						x	x	x
Baardgrasmus		x	x			x		
Zwartkop			x			x	x	x
(Orpheusgrasmus)							x	
Kleine Zwartkop	x		x	x	x	x		
Bergfluit	x	x	x	x	x	x	x	x
Goudhaan							x	x
Vuurgoudhaan						x		
Gauwe Vliegenvanger							x	
Bonte Vliegenvanger							x	x
Buidelmees	x							
Kuifmees							x	x
Pimpelmees	x		x	x		x	x	
Koolmees		x	x	x	x	x	x	x
Zwarte Mees						x	x	x
Staartmees			x			x	x	x
Boomklever	x		x	x			x	x
Boomkruiper			x	x	x	x	x	x
Roodkopklauwier	x	x	x	x	x	x	x	
Iberische Klapekster		x			x	x		

Zwarte Spreeuw	x	x	x	x	x	x	x	x
Wielewaal			x	x				
(Vlaamse) Gaai					x	x	x	x
Ekster	x	x		x	x	x	x	x
Blauwe Ekster	x	x	x	x	x	x		
Kauw	x	x		x				
Raaf	x	x			x	x	x	
Zwarte Kraai							x	x
Huismus	x	x	x	x	x	x	x	x
Spaanse Mus	x	x		x	x			
Vink	x	x	x	x	x	x	x	x
Citroenkanarie							x	x
Europese Kanarie	x	x	x	x	x	x	x	x
Groenling	x		x	x			x	x
Putter	x	x	x	x	x	x	x	x
Kneu			x			x	x	x
Kruisbek							x	x
Cirlgors							x	x
Grijze Gors			x			x	x	x
Ortolaan							x	
Grauwe Gors	x	x	x	x	x	x		x
Monniksparkiet	x							x
Witoogeend	x							
Appelvink		x						
Boompieper						x		
Dagtotaal (138)	70	61	59	69	56	60	64	55

REPTIELEN & AMFIBIEËN	Za.	Zo.	Ma.	Di.	Wo.	Do.	Vr.	Za.
Soort	1	2	3	4	5	6	7	8
<i>Dagtotaal (9)</i>	<i>4</i>	<i>4</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>4</i>	<i>0</i>
Kaspische Beekschildpad	x	x		x	x	x		
Rugstreeppad	x							
Spaanse Groene Kikker	x	x	x	x	x	x	x	
Zuidelijke Boomkikker	x	x	x	x	x			
Iberische Muurhagedis						x	x	
Algerijnse Zandhagedis			x	x	x	x		
Parelhagedis				x	x	x	x	
Muurgekko		x	x		x	x		
Smaragd hagedis						x	x	
Dagtotaal (9)	4	4	4	5	6	7	4	0

ZOOGDIEREN	Za.	Zo.	Ma.	Di.	Wo.	Do.	Vr.	Za.
Soort / dag nr.	1	2	3	4	5	6	7	8
<i>Dagtotaal (8)</i>	<i>1</i>	<i>3</i>	<i>2</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>0</i>	<i>3</i>	<i>0</i>
Edelhert			x	x				

Iberische Steenbok							x	
Eekhoorn							x	
Iberische Haas		†		x	x			
Konijn	x	x						
Otter		x						
(Mangoeste)					x			
(Vale Vleermuis)					x			
Dagtotaal (8)	1	3	2	2	3	0	3	0

x = gezien/gehoord, † = dood gevonden, S = sporen/keutels/holen, D = vleermuis-detector

